

อุบัติเหตุจักรยานยนต์ของโรงพยาบาลกำแพงเพชร

เกษม เล่งเวหาสดิติย์ *

บทคัดย่อ

ได้ทำการวิเคราะห์ผู้ป่วยอุบัติเหตุจักรยานยนต์ของโรงพยาบาลกำแพงเพชร ในปี พ.ศ.2533 จำนวน 1,926 ราย ได้ดูในเรื่อง เพศ ฐานะของผู้ใช้จักรยานยนต์ อายุ ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุ ชนิดของอุบัติเหตุ และอวัยวะที่ได้รับอุบัติเหตุ

Abstract

Motorcycle accident in Kamphangphet hospital

Lengvehasattit K

Analysis of 1926 injured patients from motorcycle accident which occurred in the year 1990 was performed; To study the incidence of sex, status, age, time, type, and involved organs.

บทนำ

การดำเนินชีวิตในสมัยปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจ อาชีพ การทำงาน สังคม ล้วนแล้วแต่อาศัยการเดินทาง ประกอบกับประเทศมีการพัฒนาในด้านสาธารณูปโภคต่างๆ ให้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ประชาชนมีถนนที่ดีและสะดวกไว้ใช้ในการเดินทาง พาหนะที่ใช้บนถนนก็เพิ่มจำนวนขึ้นและกลายมาเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่ง มีความหลากหลายเกี่ยวกับชนิดของยานพาหนะซึ่งสุดแล้วแต่ความจำเป็นเศรษฐกิจและฐานะของเจ้าของ ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางด้านจราจร และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี เมื่อพิจารณาจากรายงานสถิติของโรงพยาบาลกำแพงเพชร ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างอุบัติเหตุด้านจราจรกับอุบัติเหตุทั้งหมด ปรากฏว่า อุบัติเหตุจราจรเมื่อคำนวณเป็นร้อยละของอุบัติเหตุทั้งหมดแล้ว มีเปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้นทุกปีเป็นลำดับ ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 กล่าวโดยย่อคือ อุบัติเหตุจราจรในปี พ.ศ.2533 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 49.93 เพิ่มขึ้นจากสถิติในปี พ.ศ.2529 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 36.50

จำนวนของผู้ป่วยอุบัติเหตุ จัดอยู่ในอันดับ 4 ของ 10 อันดับโรคของผู้ป่วยนอกรายโรค ตามรายงานประจำปี 2533 ของโรงพยาบาลกำแพงเพชร และจัดเป็นอันดับ 3 ของ 10 อันดับโรคของผู้ป่วยในรายโรค และในรายงานจำนวนผู้ป่วยตายเนื่องจากอุบัติเหตุจำแนกตามสาเหตุ ปรากฏว่า จำนวนผู้

* รองผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์ โรงพยาบาลกำแพงเพชร

ป่วยตายเนื่องจากอุบัติเหตุจราจร ถูกจัดอยู่ในอันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าอุบัติเหตุจราจรกำลังเป็นปัญหาทางสาธารณสุข โดยเฉพาะในภาพรวมของประเทศ เกิดปัญหาและความสูญเสียอย่างมากมาย จนกระทรวงสาธารณสุขในปัจจุบันได้นำมาใช้เป็นนโยบายในอันที่จะควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย

อุบัติเหตุจักรยานยนต์ เป็นหนึ่งในอุบัติเหตุจราจรทั้งหมด และพบได้ทุกวันวันละหลายราย เมื่อนำจำนวนผู้ป่วยอุบัติเหตุจักรยานยนต์ในปี 2533 มาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ป่วยอุบัติเหตุทั้งหมดปรากฏว่ามีเปอร์เซ็นต์สูงถึงร้อยละ 47.54 ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 เมื่อคำนวณความสูญเสียเฉพาะในส่วนของการค่ายาและเวชภัณฑ์ที่โรงพยาบาลกำแพงเพชรต้องใช้ไป มีความสูญเสียคิดเป็นเงินถึง 330,000 บาท โดยประมาณ ทั้งนี้ไม่รวมถึงความสูญเสียอื่นที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สิน เวลา และคตินิยม จะเห็นได้ว่าอุบัติเหตุจักรยานยนต์เป็นอุบัติเหตุที่สำคัญของอุบัติเหตุจราจรทั้งหมด ทำให้มีความต้องการวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับอุบัติเหตุจักรยานยนต์

ผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอุบัติเหตุจราจรและอุบัติเหตุทั้งหมดในช่วงเวลา 5 ปี

พ.ศ.	อุบัติเหตุทั้งหมด	อุบัติเหตุจราจร	ร้อยละ
2529	4,496	1,641	36.50
2530	5,536	2,131	38.49
2531	5,728	2,401	41.92
2532	6,890	3,041	44.14
2533	8,114	4,051	49.93

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบอุบัติเหตุจักรยานยนต์และอุบัติเหตุจราจรในปี พ.ศ.2533

อุบัติเหตุจราจร	อุบัติเหตุจักรยานยนต์	ร้อยละ
4,051	1,926	47.54

เพศ

จำนวนผู้ป่วยอุบัติเหตุจักรยานยนต์ของโรงพยาบาลกำแพงเพชร ในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนทั้งหมด 1,926 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 1,466 คน มากกว่าเพศหญิง ซึ่งมีจำนวนเพียง 460 คน คำนวณเป็นอัตราส่วน ชาย : หญิง เท่ากับ 3.91 : 1

ตารางที่ 3 เพศ

	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	1,466	76.12
หญิง	460	23.88

ฐานะของผู้ใช้จักรยานยนต์

ในที่นี้แบ่งฐานะของผู้ใช้ออกเป็น 2 ฐานะ ได้แก่ฐานะผู้ขับขี่และในฐานะผู้ซ้อนท้าย ปรากฏว่า ผู้ป่วยที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ขับขี่มีจำนวน 1,495 คน และผู้ป่วยที่อยู่ในฐานะผู้ซ้อนมีจำนวน 431 คน คำนวณเป็นอัตราส่วน ผู้ขับ : ผู้ซ้อน เท่ากับ 3.47 : 1

ตารางที่ 4 ผู้ใช้จักรยานยนต์

	จำนวน	ร้อยละ
คนขับ	1,495	77.62
คนซ้อน	431	22.38

อายุ

จำนวนอายุของผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุนักเรียนของโรงพยาบาลกำแพงเพชร ดังตารางที่ 5 พบว่า อายุของผู้ได้รับอุบัติเหตุมากที่สุดคือช่วงอายุระหว่าง 11-30 ปี คำนวณเป็นร้อยละ 72.89 อายุต่ำสุดเท่ากับ 9 เดือน อายุสูงสุดคือ 76 ปี

ตารางที่ 5 อายุของผู้ได้รับอุบัติเหตุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
0 - 10	33	1.71
11 - 20	736	38.21
21 - 30	668	34.68
31 - 40	285	14.80
41 - 50	119	6.18
51 - 60	60	3.12
61 - 70	22	1.14
70+	3	0.16

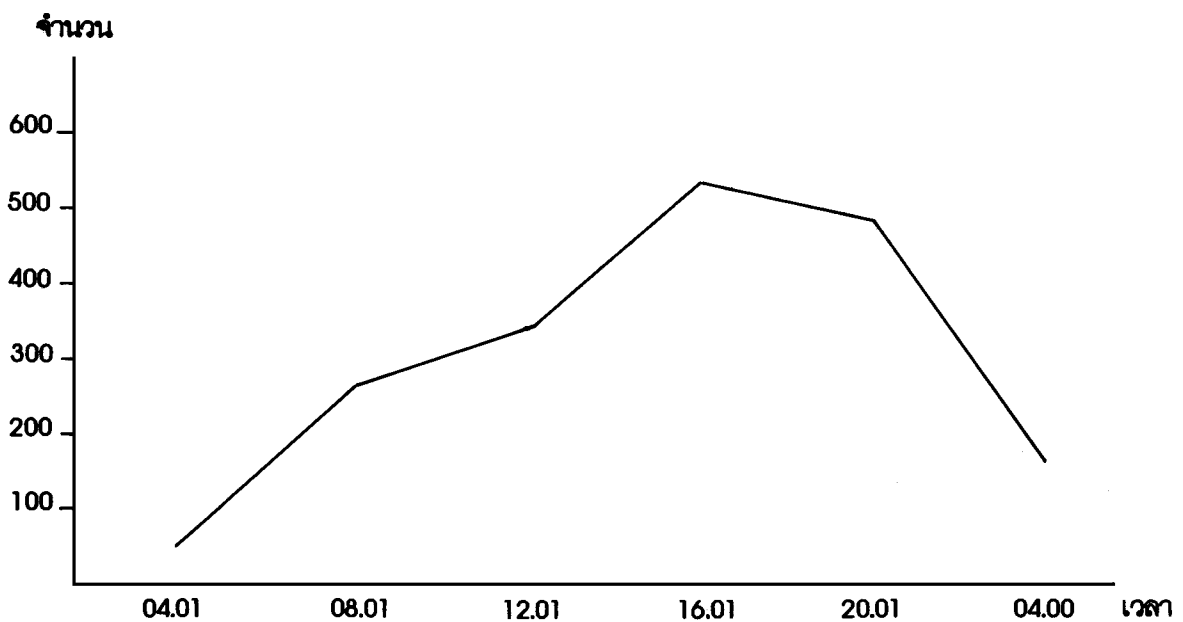
ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุ

ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คำนวณได้เป็นร้อยละ 53.43 ได้แก่ ช่วงเวลาดังแต่ 16.01 - 24.00 น

ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุน้อยที่สุด คือช่วงเวลาดังแต่ 04.01 - 08.00 น
ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุ

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.01 - 08.00 น.	73	3.79
08.01 - 12.00 น.	289	15.00
12.01 - 16.00 น.	339	17.60
16.01 - 20.00 น.	546	28.35
20.01 - 24.00 น.	483	25.08
00.01 - 04.01 น.	196	10.18

ชนิดของอุบัติเหตุ

จำแนกออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ได้ 5 ชนิด คือ

1. จักรยานยนต์ชนจักรยานยนต์
2. จักรยานยนต์ชนรถยนต์
3. จักรยานยนต์ชนรถอื่นๆ หรือชนสิ่งอื่นๆ อยู่บนและอยู่ริมถนน เช่น รถจักรยานยนต์ รถไถ รถสามล้อ คนเดินถนน สัตว์เลี้ยง รั้วบ้าน หลักกิโลเมตร ป้ายสัญญาณจราจร เป็นต้น
4. จักรยานยนต์ล้มเอง ทั้งจากลื่นล้ม หลบรถหรือคนหรือสัตว์แล้วล้ม เสียหลักตกจากถนนแล้วล้ม

5. ข้อบกพร่องแล้วตกจากจักรยานยนต์

ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ อุบัติเหตุที่เกิดจากจักรยานยนต์เอง ซึ่งได้แก่จักรยานยนต์ชนจักรยานยนต์ จักรยานยนต์ล้มเอง และตกจากจักรยานยนต์ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับร้อยละ 58.52

ตารางที่ 7 ชนิดของอุบัติเหตุ

	จำนวน	ร้อยละ
จักรยานยนต์ชนจักรยานยนต์	410	21.29
จักรยานยนต์ชนรถยนต์	531	27.57
จักรยานยนต์ชนรถอื่นๆ และสิ่งอื่นๆ บนถนน	268	13.91
จักรยานยนต์ล้มเอง	708	36.76
ตกจากจักรยานยนต์	9	0.47
รวม	1,926	100.00

อวัยวะที่ได้รับอุบัติเหตุ

บริเวณใบหน้า รวมถึงแก้ม ตา จมูก ใบหู ปากและฟัน คาง เป็นอวัยวะที่ได้รับอุบัติเหตุมากที่สุด มีจำนวนถึง 880 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.69

เมื่อรวมกับศีรษะ จะมีจำนวนทั้งหมดเท่ากับ 1,263 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.58

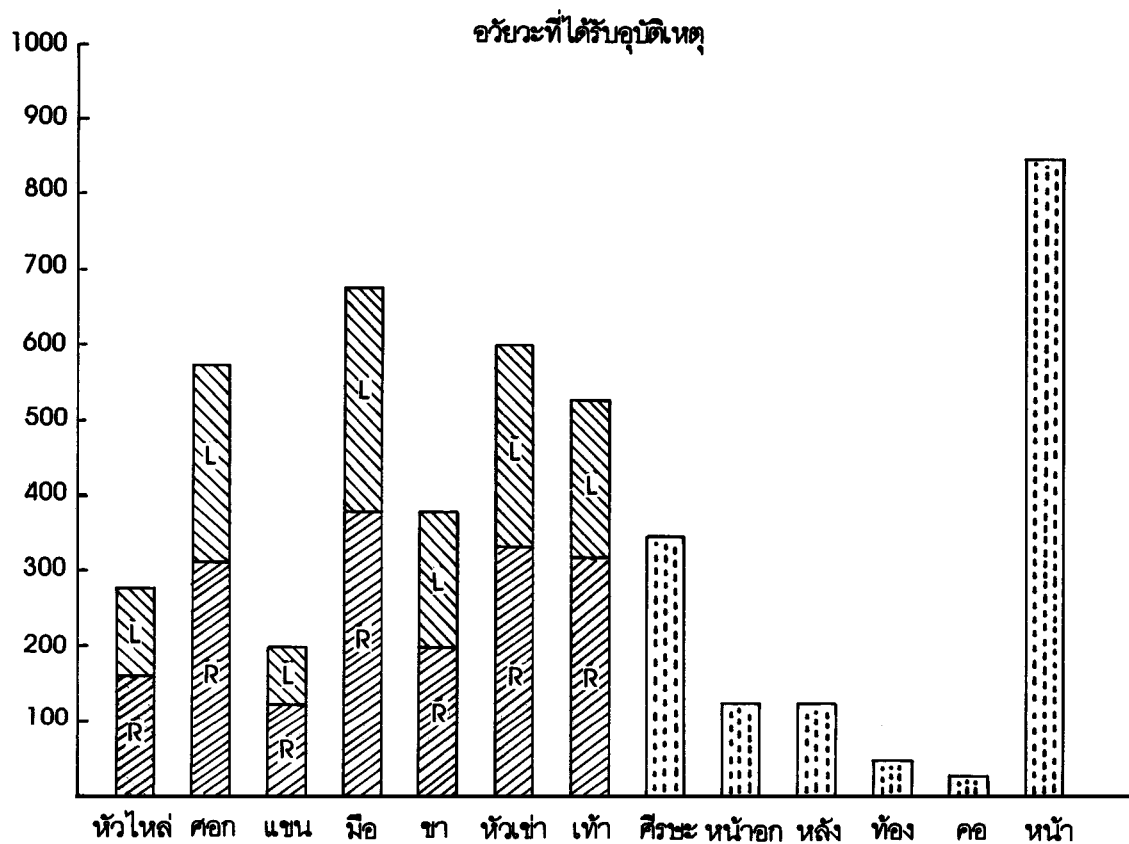
อวัยวะที่ขาเกิดอุบัติเหตุมากกว่าอวัยวะที่ข้อมือเล็กน้อย

ผู้ป่วยอุบัติเหตุจักรยานยนต์จะได้รับอันตรายเฉลี่ยคนละ 2.61 อวัยวะ

ตารางที่ 8 อวัยวะที่ได้รับอุบัติเหตุ

อวัยวะ	จำนวน	ร้อยละ
หัวไหล่ขวา	146	2.90
หัวไหล่ซ้าย	121	2.41
ศอกขวา	321	6.39
ศอกซ้าย	258	5.13
แขนขวา	147	2.92
แขนซ้าย	99	1.97
มือขวา	372	7.40
มือซ้าย	315	6.27
ขาขวา	216	4.30

อวัยวะ	จำนวน	ร้อยละ
ขาซ้าย	179	3.56
หัวเข่าขวา	333	6.62
หัวเข่าซ้าย	290	5.77
เท้าขวา	317	6.30
เท้าซ้าย	245	4.87
ศีรษะ	383	7.62
หน้าอก	146	2.90
หลัง	145	2.88
ท้อง	75	1.49
คอ	40	0.80
ใบหน้า	880	17.50
รวม	5,028	100.00

วิจารณ์

จักรยานยนต์เป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน และนับวันจะทวีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากจักรยานยนต์เป็นยานยนต์ที่มีราคาไม่สูงมากนัก ในปัจจุบันเพียงคันละประมาณ 30,000 บาทซึ่งมีราคาถูกกว่ายานยนต์สี่ล้ออื่นๆ มาก ประกอบกับมีระบบเงินผ่อน ที่พ่อค้าขายจักรยานยนต์นำมาใช้กับลูกค้า เพื่อเพิ่มปริมาณการขายสินค้าของตน ทำให้ผู้ที่มิร่ำยได้น้อยสามารถซื้อได้ง่ายขึ้นถ้าต้องการจักรยานยนต์เป็นพาหนะที่มีความคล่องตัวสูงมาก สามารถขับขี่ไปได้ในเกือบจะทุกสภาพของถนน และใช้พื้นที่บนถนนเพียงเล็กน้อย แม้ในเมืองใหญ่ๆ ที่มีสภาพการจราจรแออัด จักรยานยนต์ก็สามารถขับขี่ไปได้ตามช่องว่างบนถนน

จักรยานยนต์มีวิวัฒนาการมาจากจักรยานสองล้อธรรมดา เพื่อประหยัดพลังงานในการปั่นและต้องการให้เคลื่อนที่ได้เร็วขึ้น จึงมีการติดมอเตอร์เครื่องยนต์เข้าไป ไม่มีอุปกรณ์สลับซับซ้อนมากทำให้ง่ายต่อการใช้ จึงเป็นที่นิยมทั่วไป

การบำรุงรักษาไม่ยุ่งยากเหมือนยานยนต์สี่ล้ออื่นๆ เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์มากมายนักทำให้ง่ายต่อการดูแล บางคนไม่เคยสนใจดูแลเลยจนกว่าจักรยานยนต์จะมีปัญหาขึ้นมา แล้วค่อยทำการแก้ไข

ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับตัวจักรยานยนต์มีน้อย ไม่ว่าจะเป็นการซ่อมแซมเพราะค่าอะไหล่มีราคาถูกที่สำคัญ คือจักรยานยนต์มีน้ำหนักเบาทำให้สิ้นเปลืองเชื้อเพลิงน้อย รวมทั้งรัฐบาลเก็บภาษีผู้ใช้จักรยานยนต์ในอัตราที่ต่ำยิ่งทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

1. ความประมาท พฤติกรรมของผู้ขับขี่จักรยานยนต์ที่พบเห็นได้อยู่เสมอ ส่วนแต่สามารถก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ เป็นต้นว่าการขับขี่ด้วยความเร็วเกินไปในผู้ขับขี่ที่อยู่ในวัยรุ่น การขับขี่ที่ดูขนานเพื่อคุยกัน การจอดรถคุยกันกลางถนน การซ้อนแล้วคุยกันระหว่างขับขี่ รวมถึงการไม่สนใจสัญญาณของยานพาหนะอื่นที่อยู่ข้างหน้าหรือตามมาข้างหลัง (ตารางที่ 4,5,6,7)

2. ขับขี่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจราจร ที่พบโดยทั่วไปคือ ขับรถในช่องทางที่ไม่ใช่ทางของตนเอง ขับขี่ไม่ชิดขอบทางซ้าย เป็นต้น (ตารางที่ 3,4,6,7)

3. ขับขี่เร็ว โดยไม่คำนึงถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ง่าย ส่วนใหญ่ผู้ขับขี่จะเป็นผู้ชาย และทำให้เกิดอุบัติเหตุกับผู้ที่นั่งซ้อนอยู่ด้านหลังอยู่เสมอ (ตารางที่ 3,4,7)

4. แซงรถในที่คับขัน ผู้ขับขี่เพศชายจำนวนมากไม่คำนึงถึงความปลอดภัย เมื่อมีรถช้าแล่นอยู่ข้างหน้า มักจะแซงโดยไม่สนใจรถอื่นที่ตามมาข้างหลังทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น (ตารางที่ 3,4)

5. หลุดรถกระทันหันบนถนน บางครั้งผู้ขับขี่จักรยานยนต์หลุดรถกระทันหันบนถนนทำให้รถที่ตามหลังมาไม่สามารถหยุดรถได้ทันก็ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ บางครั้งกลับรถกลางถนนกระทันหัน ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายๆ (ตารางที่ 3,4)

6. สภาพของเครื่องยนต์และอุปกรณ์ ผู้ขับขี่จักรยานยนต์ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจสภาพของเครื่องยนต์และอุปกรณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับขี่ในเวลากลางคืน ไฟหน้าและไฟท้ายมีความสำคัญมาก ถ้าไม่ใส่ใจหรือละเลยก็อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย (ตารางที่ 4,6)

7. สภาพของถนน ถนนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บางครั้งถนนชำรุด มีสิ่งกีดขวาง หรือมีสิ่งก่อสร้างอย่างอื่นที่อยู่ริมถนนหรือแอมบนถนนเอง ถ้าขาดความระมัดระวังก็อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ (ตารางที่ 4,5,6,7)

8. ขับขี่จักรยานยนต์ในขณะที่ร่างกายไม่พร้อม จากการวิเคราะห์รายงานมีผู้ขับขี่บางรายอยู่ในสภาพที่ร่างกายไม่มีความพร้อมคือ เมาสุรา พบมากโดยเฉพาะในช่วงเวลา 18.00 - 02.00 น (ตารางที่ 3,5,6)

9. ช้อนคนหรือของ การช้อนคนหรือบรรทุกของมากเกินไป ทำให้การทรงตัวของจักรยานยนต์ไม่เสถียรได้ง่าย จะพบเห็นอยู่บ่อย ๆ ที่มีการช้อนคนถึง 2 คนหรือบางครั้งบรรทุกของในปริมาณที่มาก สิ่งเหล่านี้ทำให้จักรยานยนต์เสียสมดุลได้ง่าย (ตารางที่ 3,4,5)

การป้องกัน

การป้องกันที่ดีที่สุดน่าจะเป็นสำนึกในความปลอดภัย ถ้าทุกคนคำนึงถึงความปลอดภัยก็จะไม่ละเลยถึงสาเหตุต่างๆ ที่อาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ยกเว้นในกรณีที่ไม่อาจจะคาดคิดหรือเป็นเหตุสุดวิสัย เมื่อวิเคราะห์ตามตารางที่ 8 อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับอวัยวะที่สำคัญของร่างกายคือ ใบหน้าและศีรษะ ซึ่งเป็นอวัยวะที่ทำให้เสียชีวิตได้ง่าย สามารถป้องกันได้โดยการใส่หมวกกันน็อค ก็จะลดอันตรายต่ออวัยวะที่สำคัญส่วนนี้ลงได้บ้าง

การเคารพกฎจราจร ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ถนนร่วมกัน ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะป้องกันอุบัติเหตุบนถนนได้

การศึกษา ทำให้ทราบสาเหตุ การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ วินัยในการใช้ถนนร่วมกัน รวมทั้งการสำนึกในความปลอดภัย จะช่วยลดอุบัติเหตุจราจรได้มากไม่ว่าจะใช้อยานพาหนะใด

เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบ จะต้องให้ความสำคัญและร่วมมือในการที่จะลดอุบัติเหตุจราจรอย่างเต็มความสามารถ

สรุป

อุบัติเหตุจักรยานยนต์รวมทั้งอุบัติเหตุอื่นๆ เป็นปัญหาทางสาธารณสุขของประเทศ แต่อุบัติเหตุทั้งหลายสามารถป้องกันได้ ถ้าไม่ละเลยโดยขาดความรู้และการพิจารณา

เอกสารอ้างอิง

1. สมุดคดี โรงพยาบาลกำแพงเพชร พค.2533
2. รายงานประจำปี 2533 โรงพยาบาลกำแพงเพชร
3. อนันต์ ตัดมูขยกุล : วารสารอุบัติเหตุ 2528 ; 4(5) : 9-33